

Posudek diplomové práce *Od Arnobia k Hypatii – kontroverze mezi pohany a křesťany v 3. až 5. století*

Vedoucí práce: ThDr. Ladislava Říhová, Ph.D.

Bakalářská diplomová práce autora Viktora Pípala s názvem *Od Arnobia k Hypatii* s podtitulem *Kontroverze mezi pohany a křesťany ve 3. až 5. století* obsahuje všechny povinné součásti kvalifikační práce, jak jsou stanoveny příslušným metodickým pokynem. Práce, čítající 60 stran včetně příloh, je přehledně členěna. Vlastní práce začíná úvodem na straně 8. Strany 1–8, obsahující titulní stranu, poděkování, prohlášení, anotaci v českém i anglickém jazyce, seznam zkratk a obsah, jsou, přestože to není obvyklé, číslovány. Je však nutno poznamenat, že se jedná veskrze o kosmetický detail.

Obsah práce je přehledně členěn do kapitol a podkapitol druhé a třetí úrovně. Vlastní text práce pak začíná úvodem na straně 9 a končí závěrem na straně 53.

Autor v úvodu práce stanovuje cíl svého bádání takto: „*Cílem této práce je především zmapování (tohoto) komplikovaného vztahu římské moci a křesťanského náboženství, a to především na základě svědectví vybraných dobových autorů – především pak takzvaných latinských apologetů.*“ Uvedený historický rámec je skutečně výstižně shrnut již názvem práce, kde vedle sebe stojí „poslední přednicejský apologeta“ Arnobius jako reprezentant „staré doby“ resp. období intolerance křesťanství ze strany Říma a na druhé straně pohanská filosofka Hypatie, která je autorovi práce milníkem a symbolem určitého „konce pohanství“ na římském území. Hned v úvodu je nutno ku cti autorově poznamenat, že se v práci nedopustil nešvaru obvyklého v podobných typech kvalifikačních prací, a jsa si vědom historické kontinuity, pojednal poměrně obsírně ve své práci širší historický kontext (především v pododdílech kapitoly 1).

1) Formální struktura práce

Z hlediska formálního členění čítá práce celkem pět kapitol. V kapitole první se autor práce věnuje, jak již bylo zmíněno, počátkům křesťanské apologetiky jako takové. Přičemž nelze považovat za chybu, jsou-li zohledněni pouze vybraní autoři mající zásadní vliv na myšlenky, které autor v dalších částech práce primárně sleduje. Setkáváme se zde proto především s autory latinských apologetických děl, jakými byli Minucius Felix nebo Tertullián. Chronologickou strukturu práce narušuje pouze úvodní text první kapitoly, jíž autor téma otvírá jaksi „zprostředka“, když líčí poměry dobového pohanství, zaštitiv se při tom autorem těsně přednicejským (Arnobiem). Z hlediska pramenného je však Arnobius jako základ analýzy nábožensko-mytologického obzoru antického Římana užít zcela správně. Na kapitolu mapující křesťanské pozice (ostatní oddíly kapitoly 1, kromě úvodního textu) navazuje oddíl mapující římské pokusy o náboženské reformy. Pozornost je věnována především reformám císařů Aureliána a Diokleciána. V kapitole 3 se autor obrací opět k problematice křesťanské a mapuje situaci na dvoře Konstantinově a po tolerančním ediktu. Poslední subkapitola (3.5.3) otevírá

závěrečné téma – perzekuce pohanů, za nímž následuje stručná reflexe problematiky v podobě kapitoly 5, shrnující tematické okruhy celého autorova bádání.

2) **Hodnocení zpracování**

Z hlediska formálního a technického je práce zvládnuta velice dobře. Obsahuje přiměřený poznámkový aparát, zahrnující citaci odborných zdrojů v předepsaném formátu. Jedinou chybou jsou místy chybějící čísla stránek v poznámkovém aparátu. Dobře zpracovány jsou také přílohy, jež ve dvou případech vhodně ilustrují určité pasáže práce. Jedinou chybičkou je, že na přílohy není odkázáno již v textu, k němuž se vztahují. V případě posledním se jedná o mapu římského impéria. Přílohy jsou popsány jasně a přehledně dle příslušné normy.

3) **Závěrečné hodnocení**

Autor postupuje ve své práci chronologicky a logicky. Polemické pasáže jakož i historické okolnosti jsou v odpovídající míře doloženy citacemi. Z hlediska pramenů pracuje autor s vhodně zvolenou literaturou a vedle literatury české se tak setkáváme s relativně novými zahraničními tituly. Nechybí ani články z odborných periodik. Autor se však, a to je nutno vyzdvihnout, nebojí pracovat ani s pramennými texty (převážně latinskými).

Jako jedinou chybu by snad bylo možno vytknout určitou nekonzistentnost v analýze historického pozadí, kvůli níž práce (avšak pouze místy) působí spíše jako výběr z děl antických klasiků. Je však nutno poznamenat, že taková analýza by v případě takto širokého časového intervalu výrazně přesáhla nejen svým rozsahem, ale také obsahem rozsah bakalářské práce. Autorovi práce proto doporučuji téma, pokud má v plánu se mu dále věnovat, hlouběji analyzovat například v rámci magisterské diplomové práce.

Celkově je práce psána čtivě při současném zachování odborných kvalit.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem
navrhuji hodnocení 1 (výborně).

Otázky k zamyšlení:

Autor by se v rámci obhajoby své práce mohl zamyslet například nad následujícími otázkami, jež vyvstávají při četbě předloženého textu:

V případě, že byste se tématu náboženských kontroverzí pozdní antiky plánoval věnovat dále, jak byste téma rozšířil, resp. na co byste se zaměřil?

Nakolik byla podle Vás náboženská otázka významným faktorem rozpadu (západní části) Římské říše?

V Praze dne 14. června 2018

Ladislava Říhová